กรุงเทพธุรกิจ
Krungthep Turakij
Circulation: 200,000
Ad Rate: 2,400

Section: First Section/ทัศนะวิจารณ์
วันที่: ศุกร์ 2 ตุลาคม 2558
ปีที่: 28 **ฉบับที่:** 9871 **หน้า:** 10(ล่าง)
Col.Inch: 63.58 **Ad Value:** 152,592 **PRValue (x3):** 457,776 **คลิป:** สี่สี
คอลัมน์: หน้าต่างความคิด: เบี้ยวหนี้ กยศ. กับมุมที่ไม่ได้มอง

เบี้ยวหนี้ กยศ. กับมุมที่ไม่ได้มอง

หน้าต่างความคิด

● **เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว**
ผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายวิจัย
ม.ธุรกิจบัณฑิตย์

ช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา ผมรู้สึก เป็นกังวลกับข่าวที่ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) จะเอาจริงเรื่องการฟ้องผู้กู้ราว 1.3 แสนราย และไม่ค่อยสบายใจกับการที่คนบางส่วนในสังคมไปตีตราว่าคนที่ผิดนัดชำระหนี้เป็นคนไม่ดี ตั้งใจโกง ผมเชื่อว่า มีคนที่เข้าข่ายจะโดนฟ้องหลายคนที่อยากจะใช้หนี้แต่ไม่มีปัญญาใช้จริงๆ

เรื่องเบี้ยวหนี้ กยศ.ไม่ใช่ปัญหาด้านผู้ผิดนัดชำระหนี้เพียงฝ่ายเดียว การที่เรื่องบานปลายถึงขนาดนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะตัวของ กยศ.เอง ผมไม่ได้หมายถึงผู้บริหารและบุคลากรของ กยศ.แต่เป็นปัญหาที่เกิดจากการออกแบบระบบที่มีจุดอ่อนมาตั้งแต่ต้น ใครจะมาทำงาน ใครจะมาบริหารก็ต้องเจอปัญหาเดียวกัน จึงไม่ควรชี้นิ้วโทษใครใน กยศ.

ความจริงแล้วในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีผลงานวิจัยด้านการออกแบบและพัฒนากองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาออกมาเป็นจำนวนมาก รัฐบาลหลายประเทศได้นำองค์ความรู้เหล่านี้ มาเป็นแนวทางในการออกแบบหรือปรับปรุงกองทุนกู้ยืมการศึกษา ของประเทศให้มีความเหมาะสมมากขึ้น น่าเสียดายที่ประเทศไทยไม่ได้เป็นหนึ่งในประเทศเหล่านี้

มาว่ากันถึงเรื่องการผิดนัดชำระหนี้ จริงๆ แล้วงานวิจัยจากทั่วโลกรวมถึงงานวิจัยของไทยเอง ได้ข้อสรุปไปในทิศทางเดียวกันว่า **ภาระการผ่อนชำระหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในแต่ละเดือน ไม่ควรเกินร้อยละ 8 ถึงร้อยละ 15 ของรายได้** เช่น ถ้าจบปริญญาตรีแล้วได้งานทำ เงินเดือน 15,000 บาท ภาระผ่อนชำระหนี้ในแต่ละเดือนก็ไม่ควรเกิน 1,200 บาท (สำหรับคนที่เป็นหนี้ กยศ. ประมาณสามแสนบาท คำนวณโดยคร่าวๆ ช่วงสองสามปีแรกต้องชำระหนี้ประมาณเดือนละ 900 บาท ถึง 1,200 บาท)

แม้ว่า กยศ.จะให้เวลาผู้กู้ในการตั้งหลัก 2 ปี หลังเรียนจบก่อนจะเริ่มชำระหนี้ แต่ถ้าเอาตัวเลขนี้มาชนกับจำนวนผู้ตกงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในเดือนมีนาคม 2558 ซึ่งพบว่า **คนจบปริญญาตรีที่ยังว่างงานอยู่มีจำนวน 1.2 แสนคน** และเป็นกลุ่มที่มีอัตราการว่างงานสูงสุด จะเห็นภาพว่า หลังจากเรียนจบมาแล้ว ใช่ว่าทุกคนจะมีงานทำ และคนที่หางานได้ช้า โอกาสได้งานก็น้อยลงตามไปด้วย เพราะคนจ้างเองก็คงกังวลว่า จบมาหลายเดือนแล้วแต่ทำไมไม่มีใครรับเข้าทำงาน

หากได้งานจริงก็คงเป็นงานที่ไม่มั่นคงนัก รายได้ไม่สูง เรื่องได้เงินเดือนถึง 15,000 บาท แทบเป็นฝันที่ไกลเกินเอื้อม ดีไม่ดี ทำงานไปอีก 2 ปี เงินเดือนยังไม่ถึง 15,000 เสียด้วยซ้ำ

เมื่อเอาข้อมูลค่าใช้จ่ายต่อครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2556 มาปรับค่าขึ้นด้วยอัตราเงินเฟ้อ โดยคร่าวๆ แล้วครัวเรือนในประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายประมาณ 22,000 บาทต่อเดือน สมมติช่วยกันทำงานสองคน หารค่าใช้จ่ายกันสองคน ก็ตกคนละ 11,000 บาท

เอาเงิน 15,000 บาท หักออกเสีย 11,000 บาท เหลือเงินอยู่แค่ 4,000 บาท ถ้าหักไปจ่าย กยศ.อีก 1,200 บาทต่อเดือน สุทธิหลังหักค่าใช้จ่ายต่างๆ แล้ว มาหักไปชำระหนี้ กยศ.อีก เดือนหนึ่งเหลือเงินติดกระเป๋าแค่ 2,800 บาท นี่ยังไม่นับเงินหักส่งประกันสังคม หนี้สิน หรือเงินที่ต้องส่งกลับไปให้ทางบ้าน ลองเอาทั้งหมดนี้มาหักลบดูจะเห็นว่า ถึงได้เดือนละ 15,000 บาท ไม่อาจพอเสียด้วยซ้ำ

จากงานวิจัยของผม ที่ใช้ข้อมูลผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรมาวิเคราะห์ พบว่าประมาณ 1 ใน 3 ของคนที่จบปริญญาตรีอายุไม่เกิน 30 ปี มีภาระในการผ่อนชำระหนี้ กยศ.อย่างน้อยร้อยละ 8 ของรายได้ จึงมีโอกาสเป็นไปได้สูงว่าสำหรับคนกลุ่มนี้ สาเหตุหลักของการชักดาบเป็นเพราะไม่มีเงินไปจ่ายจริงๆ

นี่คือจุดอ่อนของ กยศ.ที่ออกแบบระบบการผ่อนชำระ ให้เหมือนการผ่อนบ้านผ่อนรถ ซึ่งแต่ละปีมียอดจ่ายหนี้ตายตัว ไม่ว่าคนที่กู้ กยศ.ไปจะมีรายได้เท่าไหร่ (แม้ว่าในปีแรกจะให้จ่ายน้อย และปีต่อๆ ไปค่อยเพิ่มขึ้น) นั่นหมายความว่า **ใครก็ตามที่ได้เงินเดือนน้อย ก็ต้องหักเงินเดือนส่วนใหญ่ไปชำระหนี้ ส่วนคนที่เงินเดือนเยอะหน่อย ส่วนที่หักไปชำระหนี้ก็จะเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่า เมื่อเทียบกับเงินเดือนทั้งหมด** ระบบการผ่อนชำระแบบนี้แหละ คือสาเหตุแรกที่ทำให้คนที่ไม่มีเงินใช้หนี้ต้องจำใจเบี้ยวหนี้

> **ภาระการผ่อนชำระหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในแต่ละเดือน ไม่ควรเกินร้อยละ 8 ถึงร้อยละ 15 ของรายได้**

การใช้ระบบการจัดเก็บที่ไม่ได้ถูกออกแบบมาเพื่อเรื่องนี้โดยเฉพาะ ก็คือจุดอ่อนประการที่สองของ กยศ.ในบางประเทศ คนที่ยื่นขอกู้ต้องทำบัตรประจำตัวผู้เสียภาษี แล้วเอาข้อมูลการเป็นหนี้และการผ่อนชำระไปผูกกับระบบการจัดเก็บภาษีหรือระบบการประกันสังคม พอสิ้นเดือนระบบก็จะหักทั้งประกันสังคม ภาษีเงินได้ และการผ่อนหนี้เงินกู้เพื่อการศึกษาไปพร้อมกัน คนที่ทำงานอยู่ระบบจึงเบี้ยวหนี้ไม่ได้

ประเทศไทยเลือกให้ธนาคารของรัฐเป็นผู้ช่วยติดตามหนี้ ประเด็นก็คือ **ธนาคารเหล่านี้ไม่ได้ถูกออกแบบมาเพื่อติดตามลูกหนี้รายย่อยระดับแสนคน** และไม่มีธนาคารไหนควรจะต้องทุ่มทรัพยากรกับเรื่องหนี้ เพราะไม่ใช่หน้าที่หลักในระบบเศรษฐกิจของธนาคาร หากจะให้เก็บหนี้ได้ครบจริง ต้นทุนการจัดเก็บหนี้ที่ตอนหนี้ก็แตะหลักพันล้านอยู่แล้วจะพุ่งสูงขึ้นไปอีก

เมื่อผู้กู้รู้ว่าธนาคารไม่สามารถไล่บี้ทุกคนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมถึงรู้ว่าสุดท้าย ปลายทางพวกเขามีโอกาสประนอมหนี้ แสดงว่าพวกเขาสามารถซื้อเวลาด้วยการผิดนัดชำระหนี้ได้ ถึงสุดท้ายจะโดนยึดทรัพย์ แต่ด้วยความที่ตอนนี้เงินก็แทบไม่เหลือติดตัวแล้ว ทรัพย์ที่จะยึดก็มีไม่มาก ระหว่างการขาดเงินในวันนี้ กับการเสียทรัพย์ในอนาคต สำหรับคนที่เงินในกระเป๋ามีน้อย ยังไงเสียการมีกินใน "วันนี้" ย่อมมีน้ำหนักกว่าการสูญเสียใน "วันหน้า"

iQNewsClip www.iqnewsclip.com
บริษัท อินโฟเควสท์ จำกัด 888/178 อาคารมหาทุนพลาซ่า ชั้น 17 ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร 0-2253-5000, 0-2651-4700 แฟกซ์ 0-2253-5001, 0-2651-4701 อีเมล์: help@iqnewsclip.com

กรุงเทพธุรกิจ
Krungthep Turakij
Circulation: 200,000
Ad Rate: 2,400
Section: First Section/ทัศนะวิจารณ์
วันที่: ศุกร์ 2 ตุลาคม 2558
ปีที่: 28 ฉบับที่: 9871 หน้า: 10(ล่าง)
Col.Inch: 63.58 Ad Value: 152,592 PRValue (x3): 457,776 คลิป: สี่สี
คอลัมน์: หน้าต่างความคิด: เบี้ยวหนี้ กยศ. กับมุมที่ไม่ได้มอง

จุดอ่อนประการสุดท้าย คือ **การปล่อยให้สถานศึกษาเปิดหลักสูตรที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน** สถานศึกษาที่ต้องการเงินจากค่าลงทะเบียน จึงเร่งเปิดหลักสูตรที่เปิดง่ายลงทุนต่ำ จะได้เพิ่มยอดนักศึกษาให้กับมหาวิทยาลัยได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งในประเด็นนี้ แม้ว่า กยศ. จะคุมไม่ได้โดยตรง แต่ก็สามารถออกนโยบายในการปล่อยกู้เฉพาะสาขาขาดแคลนเหมือนที่ กรอ.ทำอยู่ในปัจจุบัน น่าเสียดายที่เรื่องนี้เกิดขึ้นช้าไปหน่อย เลยทำให้ปัญหาบานปลายเกินกว่าจะแก้ไขได้ทัน **จุดอ่อนสามข้อนี้ หากยังไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหาการชำระหนี้ก็ยังคงอยู่คู่กับ กยศ.ต่อไป**

ตามหลักนโยบายสาธารณะ ปัญหาเชิงระบบที่มีความซับซ้อนแบบนี้ การแก้ไปทีละจุดอาจไม่ใช่ทางเลือกที่เหมาะสม เพราะทุกจุดมีความเชื่อมโยงกัน ดีไม่ดีการเลือกแก้ทีละจุด อาจทำให้ปัญหายุ่งยากมากกว่าเดิมอีก ลองคิดเล่นๆ ว่า ถ้า กยศ.แก้ปัญหาด้วยการยึดทรัพย์คนที่เบี้ยวหนี้ แต่บังเอิญมีรายหนึ่งที่เป็นคนจน โดนยึดทรัพย์ไปจนไม่เหลืออะไร สุดท้ายอาจกลายเป็นข่าวที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของ กยศ.เองได้

บางทีคำว่า “ยกเครื่อง” อาจเป็นทางเลือกที่น่าสนใจกว่า ในการพัฒนาให้ระบบกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของไทยเป็นกองทุนแห่งโอกาสของเยาวชนอย่างแท้จริง

iQNewsClip www.iqnewsclip.com
บริษัท อินโฟเควสท์ จำกัด 888/178 อาคารมหาทุนพลาซ่า ชั้น 17 ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร 0-2253-5000, 0-2651-4700 แฟกซ์ 0-2253-5001, 0-2651-4701 อีเมล์: help@iqnewsclip.com